

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМИ РИЗИКАМИ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олександр Миколайович ШЕВЧЕНКО,

*здобувач кафедри адміністративного,
кримінального права і процесу ЗВО
«Міжнародний університет бізнесу і права»*

Управління професійними ризиками поліцейської діяльності потребує поєднання кількох адміністративно-правових методів. Небезпека для життя і здоров'я поліцейського може виникнути до направлення наряду, безпосередньо під час контакту з правопорушником або внаслідок тривалого психоемоційного навантаження.

Показовою для аналізу є Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення, затверджена наказом МВС України від 27 квітня 2020 року № 357. Оперативне реагування визначається через скоординовані дії чергової служби, нарядів патрульної поліції, груп реагування та інших сил [1]. Координація у цьому механізмі забезпечує узгодження завдань, часу і способу дій різних підрозділів, а також можливість залучення додаткових ресурсів у разі ускладнення обстановки.

Координаційний метод нерозривно пов'язаний з інформаційним. Приймання повідомлення, з'ясування обставин і передавання відомостей наряду утворюють інформаційний цикл. Для особистої безпеки вирішальними є дані про характер події, кількість правопорушників, наявність зброї та інші чинники небезпечності контакту. Вони становлять основу для вибору складу наряду, тактики наближення та засобів захисту.

Оперативно-розпорядчий метод проявляється у наданні обов'язкових завдань, направленні нарядів, перерозподілі та маневруванні силами. Безпека поліцейських залежить від того, чи відповідає склад наряду очікуваній загрозі, чи організовано взаємодію та чи потрібні спеціальні підрозділи або додаткові засоби захисту. Помилку такого управлінського рішення не завжди можна компенсувати індивідуальною підготовленістю поліцейського.

Контрольний метод охоплює підтримання зв'язку, відстеження зміни обстановки та виконання розпоряджень. Контроль має завершуватися управлінською реакцією: направленням допомоги, зміною маршруту, припиненням самостійних дій наряду або залученням спеціально підготовлених сил.

Водночас Інструкція № 357 детально регламентує своєчасність і результативність реагування, але не виокремлює безпеку наряду як самостійний критерій коригування управлінського рішення [1]. Доцільно передбачити, що отримання відомостей про істотне підвищення небезпеки зумовлює повторне оцінювання ризику черговою службою або уповноваженим керівником. За його результатами повинні визначатися необхідність дода-

ткових сил, зміна тактики реагування, очікування спеціального підрозділу чи інші заходи, які відповідають рівню загрози.

Окрему групу становлять превентивно-відновлювальні методи психологічного забезпечення. Порядок, затверджений наказом МВС України від 6 лютого 2019 року № 88, охоплює заходи запобігання впливу ризиконебезпечних чинників, збереження психічного здоров'я, стійкості та професійної готовності [2]. Психологічне супроводження допомагає поліцейському адекватно оцінювати небезпеку, зберігати самоконтроль і діяти в умовах дефіциту часу.

Системна модель управління ризиками має поєднувати превентивний, оперативно-безпековий та відновлювальний етапи. На першому етапі застосовуються навчання, інструктаж, інформаційна підготовка та оцінювання готовності. Під час виконання завдання використовуються координація, оперативні приписи, поточний контроль і маневрування силами. Після впливу небезпечного чинника необхідні медичні та психологічні заходи, а також аналіз обставин події. Стаття 23 Закону України «Про Національну поліцію» нині не закріплює такого внутрішньоорганізаційного повноваження в цілісному вигляді [3].

З огляду на це до частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» доцільно включити повноваження щодо організації виявлення, оцінювання, попередження та мінімізації професійних ризиків для життя і здоров'я поліцейських. Його реалізація має бути конкретизована у відомчих актах через алгоритми оцінювання ризику, підстави перегляду оперативного рішення, порядок інформаційного обміну та обов'язки керівників.

Отже, адміністративно-правові методи забезпечення особистої безпеки мають оцінюватися за їх здатністю впливати на рішення до, під час і після небезпечної події. Інформація без подальшого коригування завдання, контроль без управлінської реакції або психологічні заходи без урахування їх результатів під час організації служби не забезпечують завершеного безпекового ефекту. Визначальним є функціональний зв'язок між методами та обов'язкове використання результатів одного виду діяльності для прийняття рішень в іншому.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27.04.2020 № 357. Офіційний вісник України. 2020. № 41. Ст. 1345. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

2. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.02.2019 № 88. Офіційний вісник України. 2019. № 30. Ст. 1080. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text>.

3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.